UUTISET

Se, että monista selkeästi eläinsuojelulain vastaisista teoista selviää ilman rangaistusta, kertoo eläimen tuskaa vähättelevästä asenteesta. **PUHEENJOHTAJA SUSANNA PAAVILAINEN, HESY**

PÄIVÄN PUNKTI

Moskovan tie

”Moskovan tien ei pidä antaa ruohottua.”

Puhuja oli kansanedustaja Ilkka Kanerva (kok.) eduskuntakeskustelussa. Kanerva on kokoomuksen vanhasuomalaisia. Kanervan mukaan on olemassa mahdollisuus jopa avoimen sodan syttymiseen Euroopassa.

Tällaisia puheita ei Suomen eduskunnassa ole kuultu aikoihin. Kansainvälinen tilanne ei ole hyvä, se on hyvin huono.

Eduskunnassa ei kukaan enää puhunut Suomen Nato-jäsenyydestä. Natosta innostunut nuorsuomalainen pääministeri Alexander Stubb on ollut viime viikot niin hiljaa, että kuulijoiden korvia särkee. Stubbin lausuntoautomaatin vaikenemista on ihmetelty turuilla ja toreilla.

Ehkä ei tarvitse ihmetellä. Joulun alla presidentti Sauli Niinistö kutsui puoluejohtajat puheilleen ja kertoi, miten asiat ovat. Nyt ei ole oikea aika reuhata Natosta. Suomi on tiukasti EU-rintamassa, mutta pitää yllä kahdenvälisiä suhteita Venäjään. Niin tekevät kaikki muutkin.

Stubb kävi ennen sitä keskustan kimppuun väittäen keskustan rakentelevan omaa ulkopolitiikkaa. Keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä torjui Stubbin puheet suoralta kädeltä. Syytä olikin. Stubb pelasi likaista peliä.

EU ei ole pakoteasiassa yhdestä puusta veistetty kapine. Juuri äsken Ranskan presidentti François Hollande sanoi julkisesti, että pakotteet pitäisi vähitellen purkaa. Ranska haluaa myydä sotalaivoja Venäjälle.

Venäjän ja EU:n suhteet säilyvät kylminä vielä pitkään. Sekin on parempi vaihtoehto kuin kuuma sota, johon Kanerva viittaa. Laiha sopu on aina parempi kuin lihava riita. Tilanne on silti kaukana tyydyttävästä.

Kriisi ei ratkea ilman Venäjän vastaantuloa. Miten suhteet rakennetaan uudelleen, on tuhannen taalan kysymys. Venäjä liitti laittomasti itseensä Krimin ja aikoo sen pitää. Länsi ei sitä hyväksy ja jatkaa pakotteita. Sotavarustelu molemmin puolin kiihtyy.

Suomi selvisi edellisestä kylmästä sodasta ja selviää tulevastakin, jos järki pysyy päässä. Eduskunnan keskustelussa siitä oli jo viitteitä.

Maantiedettä on yritetty opiskella ja karttaa tutkia. Nyt puhutaan jo geopolitiikasta. Vaikka maailma muuttuu, jotkut asiat pysyvät.

Maantieteelle emme mitään voi, sanoi J.K. Paasikivi. Ja Venäjä on ja pysyy Suomen naapurina, lisäsi siihen Sauli Niinistö.

LAURI KONTRO on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.

lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

Parhaat hevi-osastot Tampereella ja Helsingissä

Parhaiksi hedelmä ja vihanneskaupoiksi on valittu hypermarketsarjassa Sokos Herkku Tampere ja marketsarjassa K-supermarket Postitalo Helsingissä.

Tuomaristo jakoi voittajille ja kaikille kilpailuun osallistuneille kaupoille tunnustusta erinomaisesti tehdystä työstä.

”Kauniit, värikkäät, laadukkaat, tuoreet ja hyvältä tuoksuvat hedelmät ja vihannekset ovat tärkeitä kaupan menestyksen kannalta.”

Tuomareina olivat kansanedustaja Katja Hänninen, päivittäistavarakaupan toimitusjohtaja Kari Luoto, kenttämyyntipäällikkö Annika Hongell Satotukusta ja päätoimittaja Jouko Tikkanen Puutarha-Sanomista.

Kilpailun järjesti Puutarha-Sanomat.

TUURE KIVIRANTA

Elintarvikeketjun ongelmat eivät näy kauppatapalautakunnassa

Hyvää kauppatapaa tulkitseva lautakunta odottaa ensimmäistä tapaustaan.

Elintarvikeketjun kauppatapalautakunta on jäänyt vähälle käytölle. Sen käsittelyyn ei ole tullut vuodessa yhtään tapausta.

MTK:n lakimiehen **Marica Twerinin** mielestä tämä ei tarkoita, etteikö elintarvikeketjussa olisi ongelmia.

Päivittäistavarakauppa ry:n lakimies **Janne Koivisto** arvelee, että jos tapauksia tulee, niitä tulee maataloudesta.

”Keskeinen väite on, että pienempi toimija joutuu kärsimään isomman toimijan markkinavoiman käytöstä vaikka neuvotteluissa.”

”Itse haluaisin uskoa, että elintarvikeketjussa toimintatavat ovat suhteellisen hyvät.”

Elintarviketeollisuusliiton johtaja **Heli Tammivuori** uskoo, että elintarvikeketjussa on edelleen riitoja. ”Niitä on ollut ennen lautakuntaakin.”

Kauppa laajasti mukana

Lautakunta tulkitsee hyvän kauppatavan periaatteita, jotka Euroopan komissio ja elintarvikeketjun EU-järjestöt laativat vuonna 2011. Ne sitovat yrityksiä, jotka rekisteröityvät mukaan vapaaehtoiseen itsesääntelyjärjestelmään.

Rekisteri aloitti syyskuussa 2013. EU:n laajuisesti siinä on 865 yritystä 165 konsernista.

Suomesta mukaan on rekisteröitynyt 42 toimijaa. Kauppa on hyvin edustettuna, elintarvikeala vähemmän.

Kansainvälisten elintarvikeyritysten, kuten Coca-Colan ja Nestlén, Suomen tytäryhtiöiden lisäksi mukaan on rekisteröitynyt neljä täällä toimivaa alan yritystä, leipomot Elonen ja F.K.Trube, Munakunta ja Saarioinen.

Monilla markkinoilla toimivat elintarvikealan konsernit voivat Tammivuoren mukaan kokea, että aloitteeseen sitoutuminen vaikeuttaa kilpailua.

Kuusi maatalousyritystä

Euroopan maataloustuottajien järjestö Copa-Cogeca ei lähtenyt mukaan hyvän kauppatavan periaatteisiin. Järjestö pelkäsi, että lautakunnissa vastapuoli saa tietää, kuka riidan tuo käsiteltäväksi. ”Ei ole sanktioita eikä ole julkisuutta”, Twerin sanoo.

Suomessa MTK on mukana. ”Johtokunnan mielestä on parempi olla mukana kuin ulkopuolella.”

Suomen lisäksi vain Belgiassa, Saksassa ja Alankomaissa viljelijät ovat edustettuina kansallisissa foorumeissa. Vain kuusi maatalousyritystä on rekisteröitynyt järjestelmään EU-tasolla.

Meillä maatalousyrittäjät voivat tuoda asiansa elintarvikeketjun kauppatapalautakunnan käsittelyyn MTK:n kautta, vaikka eivät ole rekisteröityneet järjestelmään.

Muuten kantelun tekemiseen vaaditaan vähintään kaksi rekisteröitynyttä yritystä. Tammivuoren mukaan voi olla, että menettely koetaan liian vaikeaksi.

Kovin rangaistus erottaminen

Kantelun saadessaan kansallinen lautakunta katsoo, onko hyvää kauppatapaa noudatettu, ja antaa ratkaisuesityksen. Lopullisen ratkaisun tekee EU-tason hallintaryhmä. Ratkaisu julkaistaan nettisivuilla.

Tammivuoren mukaan rangaistusmekanismi on varsin kevyt. ”Yritystä kehotetaan korjaamaan toimintamallejaan. Viimeinen rangaistus on erottaminen, jolloin rangaistus tulee maineriskinä.”

Vaikka taloudellisia seuraamuksia ei vapaaehtoisessa järjestelmässä jaella, Koivisto on varma, että kauppa noudattaa lautakunnan tulkintoja.

”En missään tilanteessa voi kuvitella, että meidän toimijamme jättäisivät noudattamatta toimintasuositusta, jonka lautakunta antaa. Maineriski on suuri, jos tietoisesti jätetään piittaamatta lautakunnan tulkinnoista.”

Ongelmien ennaltaehkäisyä

Twerinin, Tammivuoren ja Koiviston mukaan lautakuntaa ei tunneta vielä.

Kukaan ei kuitenkaan pidä lautakuntaa turhana. ”Se lähettää viestiä, millaisia sopimusten pitäisi olla olla”, Twerin sanoo.

Tammivuoresta on hyvä, että hyviä kauppakäytäntöjä pyritään edistämään Euroopan-laajuisesti. ”Poliittisilla toimijoilla ja virkamiehillä on mahdollisuus ymmärtää bisneslogiikkaa paremmin.”

Koiviston mielestä itsesääntelyn ensisijainen merkitys on siinä, että yritykset joutuvat miettimään toimintatapojaan. ”Ensisijainen tavoite ei ole riitely, vaan se, että keskustellaan ja voidaan muuttaa käytäntöä.”

Hyvän kauppatavan vastaiset käytännöt vaikuttavat todennäköisesti lähinnä pienempiin alkutuottajiin, tavarantoimittajiin ja vähittäiskauppiaisiin, eduskunnan suuren valiokunnan lokakuussa saama täydentävä selvitys komission tiedonannosta kertoo. **PAULA LIESMÄKI**

» Lautakuntaa ei tunneta vielä. Kukaan ei kuitenkaan pidä sitä turhana. Se lähettää viestiä, millaisia sopimusten pitäisi olla olla.«

MARICA TWERIN

LAUTAKUNTA

Elintarvikeketjun kauppatapalautakunta

Lautakunta perustettiin tammikuussa 2014 tulkitsemaan hyvän kauppatavan periaatteita. Lautakunta voi antaa myös yleisiä suosituksia.

Lautakunta käsittelee vain yhdistettyjä riita-asioita, eli asioita, joissa useampi osapuoli katsoo jonkun rikkovan hyvän kauppatavan periaatteita. Yksittäisiä kaupallisia riitoja ei käsitellä, eikä myöskään kuluttajavalituksia.

Lautakunta toimii Keskuskauppakamarin yhteydessä, mutta on toiminnassaan ja päätöksenteossaan itsenäinen.

Tavoitteena on käsitellä riita-asiat niin, että osapuolet eivät ole tunnistettavissa.

Aloitteen lautakunnasta tekivät Elintarviketeollisuusliitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ja Päivittäistavarakauppa ry.

Mitä kuuluu, Satu Anttila?

Vieläkö muistat **Satu Anttilan**? Hän on nousiaislainen leipomoyrittäjä, joka vuosi sitten veti leipänsä pois Turun Osuuskaupan (TOK) kaupoista kimpaannuttuaan osuuskaupan kauppatapoihin.

Nykyisin Anttila myy leipää ja pullaa omassa kahvilassa Nousiaisissa sekä muutamassa alueen pikkukaupassa. Eikä kaipaa keskusliikkeitä.

”En ole ollut yhteydessä osuuskauppaan, eikä sieltä ole oltu minuun. Olen ääritytyväinen omaan myymälään”, Anttila sanoo.

Välirikko johtui TOK:n vaatimasta markkinointimaksusta. Anttilan olisi pitänyt maksaa markkinointimaksua 15 prosenttia leipomon arvioidusta laskutuksesta eli yli 15 000 euroa vuodessa.

Käytännössä kyse oli vastikkeettomasta porttimaksusta. Anttilalle ehdotetussa sopimuksessa maksun vastineeksi luvattiin markkinointia. Sitä ei kuitenkaan käytännössä toteutettu.

MT kertoi Anttilan tarinan 24. helmikuuta 2014.

Jutusta seurasi paljon julkisuutta ja palautetta muilta yrittäjiltä. Kaikki palaute oli myönteistä. Moni ei kuitenkaan uskaltanut tehdä samaa temppua, sillä riippuvuus suuresta asiakkaasta on liian suuri.

Anttilan saama julkisuus sattui juuri kahvilan avaamisen aikoihin.

”En tiedä, miten kahvilalle olisi käynyt ilman sitä julkisuutta. Oman kylän asiakkaat eivät riitä, ja meillä käy paljon porukkaa muualta.”

Moni palautteen antajista odotti, muuttaako Anttilan päätös jotain. Ei muuttanut, sillä markkinointimaksu on lain mukaista. Eikä apua löytynyt elintarvikeketjun kauppatapalautakunnastaan.

”Olen yksin, joten lautakunta ei voi käsitellä asiaa.”

Anttila haluaa muuttaa lakia, jotta markkinointimaksuun voidaan puuttua. Siksi hän on toukokuun eduskuntavaaleissa ehdolla perussuomalaisten listalla.

AIMO VAINIO

KARI SALONEN

Nousiaislainen leipomoyrittäjä Satu Anttila manaa, ettei voi yksin viedä asiaansa hyvän kauppatapalautakunnan käsittelyyn. ”Moni muu yrittäjä ei uskalla valittaa, koska on niin riippuvainen yhdestä isosta asiakkaasta.”

Maatalouskomissaari Hogan haluaa kaikki mukaan

BRYSSEL (MT)

Maatalouskomissaari **Phil Hogan** haluaa kaikki elintarvikeketjun pelurit mukaan EU:n hyvän kauppatavan järjestelmään.

Hänen mielestään esimerkiksi lannoitteiden valmistajien pitäisi liittyä järjestelmään.

”Irlannissa lannoitteiden hinnat nousivat vuoden alussa seitsemän prosenttia, vaikka öljyn hinta on laskenut 45 prosenttia sitten kesäkuun. On selvää, että keskittynyt tarvikekauppa käyttää tässä valtaansa nostaa omia voittojaan.”

Lannoitteiden valmistus halpenee, kun öljyn hinta laskee.

”Ketjun muilla osilla kuin viljelijöillä, on liikaa valtaa. Nostan asian esille yhdessä kilpailusta vastaavan komissaarin **Margrethe Vestagerin** kanssa. Hän tutkii, löytyykö kilpailusäännöistä apua”, Hogan sanoi.

Komissaari puhui Irlannin tuottajajärjestön 60-vuotisjuhlassa viime viikolla.

Elintarviketeollisuusliiton johtaja **Heli Tammivuori** on eri linjoilla kuin komissaari.

”Mitä pidemmästä ketjusta puhutaan, sitä monimutkaisempaa on analysoida, mikä on epäreilu kaupallinen käytäntö”, Tammivuori pohtii.

Jos ketjua laajennetaan esimerkiksi lannoitekauppiaihin, sitä pitäisi Tammivuoren mielestä laajentaa pakkausteollisuuteen ja panospuolelle.

Myös viljelijät ovat jättäytyneet Euroopan laajuisen järjestelmän ulkopuolelle.

”Kävimme neuvotteluja loppuun saakka, mutta meidän vaatimuksia nimettömästä ilmoituksesta tai rangaistuksista ei saatu läpi”, tuottajajärjestöjen järjestön Copa-Cogecan johtaja **Paulo Gouveia** sanoo.

Hogan on jo yrittänyt lämmitellä järjestöä mukaan.

”Olemme puhuneet. Hoganin ehdotus kaikkien osallistumisesta on poliittinen ja siitä olemme samaa mieltä. Mutta me meidän ehtomme on, että muutoksia viedään lainsäädännön tasolle”, Gouveia sanoo.

» Mitä pidemmästä ketjusta puhutaan, sitä monimutkaisempaa on analysoida, mikä on epäreilu kaupallinen käytäntö.«

HELI TAMMIVUORI

PAULA LIESMÄKI
AIMO VAINIO

Eläinsuojelurikoksesta epäilty selviää usein ilman syytettä

Itä-Suomen syyttäjänvirasto nosti harvemmin syytteen epäillystä eläinsuojelurikoksesta kuin syyttäjänvirastot muualla maassa. Joka neljäs maan kaikista syyttämättäjättämispäätöksistä tehtiin juuri Itä-Suomessa.

Itä-Suomessa syyttäjä jätti nostamatta syytteen yhdeksässä tapauksessa. Toiseksi eniten syyttämättäjättämispäätöksiä tehtiin Oulun ja Sisä-Suomen syyttäjänvirastoissa, viisi kummassakin.

Eläinsuojelujärjestöjen mielestä syyte olisi pitänyt nostaa yhteensä 34 sellaisessa tapauksessa, jossa syyttäjä päätti toisin.

Viisi suomalaista eläinsuojelujärjestöä vaatii syyttäjältä ja oikeuslaitokselta ryhtiliikettä eläinsuojelulain rikkomusten käsittelyyn. Järjestöjen mukaan useissa tapauksissa syyttäjä on päättänyt olla nostamatta syytettä, vaikka eläimelle on selvästi aiheutettu kärsimystä.

Suomen eläinsuojeluyhdistysten liiton SEY:n puheenjohtajan **Salla Tuomivaaran** mukaan syytettä ei nosteta edes sellaisissa tapauksissa, joissa rikoksen tunnusmerkit selvästi täyttyvät.

Syyte on jätetty nostamatta esimerkiksi tapauksessa, jossa pariskunta jätti kissan ilman hoitoa kahdeksi viikoksi, tai tapauksessa, jossa koiraa pidettiin autossa useita päiviä kytkettynä ja ilman ruokaa.

”Se, että monista selkeästi eläinsuojelulain vastaisista teoista selviää ilman rangaistusta, kertoo eläimen tuskaa vähättelevästä asenteesta”, toteaa Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen Hesyn puheenjohtaja **Susanna Paavilainen**.

Hesyn tiedottaja **Erja Veivo** lisää, että viranomaisten asenteen vuoksi kaikki tapaukset eivät päädy edes syyttäjälle asti.

Epäilys lepsusta suhtautumisesta eläinsuojelurikkomuksiin syntyi Hesyn ja SEY:n sekä Suomen Kennelliiton, Suomen Kissaliiton ja Eläinsuojeluliitto Animalian yhteistyöelimessä.

”Esiin nousseet tapaukset synnyttivät epäilyjä siitä, että osassa syyttäjänvirastoista päätetään olla nostamatta syytettä, vaikka selvää näyttöä lain rikkomisesta olisikin”, Veivo kertoo.

Ongelmia on järjestöjen mukaan myös eläinsuojelulain monitulkintaisuudessa. Osassa tapauksista syyte on jätetty nostamatta muun muassa siksi, että eläimen omistussuhteeseen perustuvat hoitovastuut ovat epäselviä.

Tällaisesta tapauksesta esimerkkinä on syytteettä selvinnyt hoitaja, joka ei vienyt hengenvaarallisesta kudostulehduksesta kärsinyttä koiraa eläinlääkäriin.

Syyttäjän mukaan tämä ei syyllistynyt törkeään huolimattomuuteen, koska hän ei ollut omistaja, jolle hoitovastuu kuuluu.

JUHANI REKU